

Denumirea programului de studii	Activitatea psihoeducațională de consiliere și psihoterapie a psihologului practic
Ciclul	Masterat
Denumirea cursului	Psihologia clinică a copilului și adultului
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Psihologie și Psihopedagogie specială / Psihologie
Titular de curs	Racu Iulia, conf. univ., dr.
Cadre didactice implicate	
e-mail	racu_iulia@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	Studiu individual
F.01.O.001	10	I	I	300	70	230

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul de psihologia clinică a copilului și adultului face parte din disciplinele fundamentale la specialitatea de masterat Activitatea psihoeducațională de consiliere și psihoterapie a psihologului practic la Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”. În acest curs vor fi studiate concepte cu privire la cele mai recente idei, reflecții, teorii și cercetări cu privire la legitățile, mecanismele psihologice implicate în starea de sănătate și boală. Disciplina psihologia clinică a copilului și adultului conține caracteristica generală, statisticile și prevalența, etiologia (cauzele și factorii de risc), simptomele, mecanismele, portretul, diagnosticul, tratamentul, asistența, prognosticul și prevenția diferitor tulburări neurobiologice, de personalitate și psihosomatice. Psihologia clinică a copilului și adultului include particularitățile și caracteristicile principalelor tulburări clinice specifice copilului, adolescentului și adultului.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Să caracterizeze principalele strategii și metode de investigare și evaluare utilizate în psihologia clinică a copilului și adultului.
Să explice mecanismele prin care sănătatea și boala sunt codeterminate de factori biologici, psihologici, sociali și comportamentali.
Să cunoască semnele și simptomele principalelor tulburări neurobiologice, de personalitate și psihosomatice.
Să poată evidenția frecvența, mecanismele, diagnosticul și tratamentul tulburării neurobiologice, de personalitate și psihosomatice.
Să identifice principalele cauze și factori de risc în tulburările de personalitate.
Să fie apt să stăpânească principalele criterii și elemente de diagnostic asupra evoluției și prognosticului principalelor boli psihice.
Să cunoască particularitățile tulburărilor clinice la copil, adolescent și adult.
Să argumenteze modalitățile de prevenție a tulburărilor neurobiologice, de personalitate și psihosomatice.

Finalități de studii

Cunoașterea principalelor activități de diagnostic psihologic și evaluare clinică a tulburărilor neurobiologice, tulburărilor psihice, psihosomatice și a factorilor psihologici implicați în tulburările somatice.
Identificarea rolului factorilor psihosociale și a stilului de viață în etiologia și evoluția tulburărilor neurobiologice, tulburărilor de personalitate și celor psihosomatice.
Aplicarea reperelor teoretice achiziționate în promovarea și menținerea sănătății și în prevenirea tulburărilor psihice, somatice și psihosomatice.
Elaborarea strategiilor de intervenție psihologică proprii în vederea diminuării diferitelor probleme psihologice.
Elaborarea recomandărilor privind îngrijirea persoanelor cu diferite tulburări de personalitate.
Elaborarea programelor de optimizare psihocomportamentală pentru copii și adulți.

Precondiții

Înșușirea acestui curs este condiționată de parcurgerea și promovarea disciplinelor Psihologia personalității, Psihodiagnostic și statistică psihologică, Psihologia comportamentului dezadaptativ, Psihologia comportamentului adictiv, Introducere în psihoterapie, Psihologia clinică, Psihologia sănătății și Psihologia medicală.

Repartizarea orelor de curs

Nr. d/o	Unități de conținut	Total ore	Ore de contact direct						Ore de lucru individual	
			Curs		Seminar		Laborator		zi	f/r
			zi	f/r	Zi	f/r	zi	f/r		
1.	Introducere în psihologia clinică a copilului și adultului	4	2		2					
2.	Repere istorice în apariția și evoluția psihologiei clinice	8	2		2			4		
3.	Metodele de investigare în psihologia clinică a copilului și adultului	4	2		2					
4.	Sănătate și boală. Rolul cognițiilor în sănătate . Rolul comportamentului în sănătate	24	2		2			20		
5.	Tulburările proceselor psihice. Tulburările senzației și percepției. Tulburările atenției și memoriei. Tulburările gândirii și limbajului	16	2		2			12		
6.	Epilepsia. Epilepsia și sarcina. Epilepsia la copii	4	2		2					
7.	Autismul și sindromul Asperger. Autismul la copii	18	2		2			14		
8.	Schizofrenia. Schizofrenia la copii și adolescenți	10	2		2			6		
9.	Oligofrenia. Demența	4	2		2					
10.	Tulburările anxioase la copii, adolescenți și adulți	4	2		2					
11.	Depresia și tulburarea bipolară. Depresia la diferite vârste	10	2		2			6		
12.	Nevroza la copii și adulți	4	2		2					
13.	Psihologia stresului. Sindromul stresului posttraumatic. Copii și	12	2		2			8		

	traumele.								
14.	Tulburările de comportament alimentar la adolescenți și adulți	8	2		2			4	
15.	Tulburări de conduită	8	2		2			4	
16.	Tulburările psihosomatice	146	4		2			140	
17.	Suicidul la copii și adolescenți. Suicidul la adulți.	16	2		2			12	
	TOTAL	300	36		34			230	

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Introducere în psihologia clinică a copilului și adultului

Obiectul psihologiei clinice
Relațiile psihologiei clinice cu disciplinele colaterale
Psihologie clinică vs. medicină
Psihologie clinică vs. psihologie
Rolul și atribuțiile psihologului clinician

Tema 2. Repere istorice în apariția și evoluția psihologiei clinice

Preistoria psihologiei clinice
Psihologia experimentală. Psihologia generală
Fondatorii psihologiei clinice
Psihologia clinică contemporană

Tema 3. Metodele de investigare în psihologia clinică a copilului și adultului

Observația
Metode psihofiziologice
Experimentul
Testul
Interviul clinic
Studierea produselor activității
Anamneza

Tema 4. Sănătate și boală. Rolul cognițiilor în sănătate. Rolul comportamentului în sănătate

Sănătate. Factorii sănătății. Componentele sănătății. Modul de viață. Stilul de viață. Conceptul de boală. Boală psihică
Modalități de reacție la boală.
Rolul convingerilor despre sine, lume și viitor în sanogeneză și patogeneză. Autoeficacitatea percepută și menținerea sănătății. Stima de sine și menținerea sănătății. Controlul perceput și menținerea sănătății. Robustețea și menținerea sănătății. Sentimentul de coerență și menținerea sănătății. Optimismul și menținerea sănătății
Conceptul de stil de viață. Componentele stilului de viață. Factorii comportamentali ai stilului de viață. Modele și factorii care influențează stilul de viață. Principii și tipuri de prevenție. Modele de educație pentru sănătate și modificarea factorilor de risc

Tema 5. Tulburările proceselor psihice. Tulburările senzației și percepției. Tulburările atenției și memoriei.

Tulburările gândirii și limbajului

Noțiuni de tulburări. Psihopatologia senzorialității. Tulburări cantitative. Tulburări calitative. Iluziile.
Tipurile iluziilor. Halucinațiile. Agnozia
Disprosexii. Hiperprosexii. Hipoprosexii. Aproxexie. Tulburări cantitative de memorie. Hipomnezii. Amnezii.
Hipermezii. Tulburări calitative de memorie. Paramnezii

Tulburările gândirii predominant formale. Tulburările gândirii predominant de conținut

Tema 6. Epilepsia. Epilepsia și sarcina. Epilepsia la copii

Definiții. Frecvența. Etiologia. Simptomele epilepsiei. Tipurile crizelor epileptice. Diagnostic. Tratamentul.

Primul ajutor în caz de criză epileptică

Sarcina și epilepsia: planificare, monitorizare, naștere, alăptare, tratament

Epilepsia la copii: caracteristici, tratament și nevoile educaționale

Tema 7. Autismul și sindromul Asperger. Autismul la copii

Definiții. Predominanța autismului și sindromului Asperger. Cauzele autismului și factorii de risc.

Simptomatologie. Personalitatea autistului. Diagnosticul autismului. Tratamentul autismului. Prevenție

Trăsăturile caracteristice copilului autism. Psihoeducația copilului cu autism.

Tema 8. Schizofrenia. Schizofrenia la copii și adolescenți

Definiții. Statistici. Tipurile schizofreniei. Diagnosticul schizofreniei. Tratamentul schizofreniei.

Psihoterapia în schizofrenie. Tratamente complementare în schizofrenie. Prognosticul schizofreniei.

Recomandări privind primul ajutor în caz de schizofrenie

Schizofrenia la copii și adolescenți: caracteristici, diagnostic, tratament și nevoile educaționale

Tema 9. Oligofrenia. Demența

Definiții și frecvența oligofreniei. Cauzele și factorii de risc pentru oligofrenie. Tipuri. Simptome. Tratament.

Prevenție

Definiții și statistici pentru demență. Cauze. Simptome și factori de risc. Diagnosticul. Investigații.

Tratament. Îngrijirea unei persoane cu demență. Profilaxie

Tema 10. Tulburările anxioase la copii, adolescenți și adulți

Fobiile și temerile. Prevalență. Etiologia și explicațiile comportamentale ale fobiilor. Tratament.

Anxietatea de separare. Prevalență. Etiologie. Tratament. Anxietatea generalizată. Prevalență. Etiologie.

Tratament. Fobia socială. Fobia socială la copii și adolescenți. Prevalență. Etiologie. Tratament.

Tulburarea de panică. Prevalență. Etiologie. Tratament. Tulburarea obsesiv-compulsivă. Prevalență.

Etiologie. Tratament.

Psihologia anxietății la copii și adolescenți

Tema 11. Depresia și tulburarea bipolară. Depresia la diferite vârste

Definiții. Statistici. Simptome. Tratament. Depresia postpartum. Depresia în copilărie. Depresia la adolescenți

Definiții pentru tulburarea bipolară. Prevalență. Etiologie. Simptomatologie. Evoluție. Diagnostic. Tratament

Tulburarea bipolară la copii și adolescenți

Tema 12. Nevroza la copii și adulți

Definiții. Cauze și factori de risc. Simptome. Personalitatea nevrotică. Formele nevrozei. Tratament.

Prevenție.

Prevalența, etiologia, caracteristicile și tratamentul nevrozei la copii

Tema 13. Psihologia stresului. Sindromul stresului posttraumatic. Copii și traumele

Stresul: definiții, caracteristici și tipuri de stres. Factori determinanți ai stresului. Manifestări și consecințe ale

Stresului. Strategii de diminuare a stresului. Cauze și factori de risc pentru sindromul stresului posttraumatic

Semne și simptome. Criterii de diagnostic. Tratament. Prevenție

Copii și traumele: descriere, evoluție istorică, prevalență, etiologie, tratament

Tema 14. Tulburările de comportament alimentar la adolescenți și adulți

Anorexia nervoasă: prevalență, etiologie, caracteristici, subtipuri, tratament

Bulimia nervoasă: prevalență, etiologie, caracteristici, tratament

Anorexia și bulimia la adolescenți

Alte tipuri de comportament alimentar

Tema 15. Tulburări de conduită

Tulburările de comportament disruptiv. Prevalență. Evoluție. Tratament și intervenții

Tema 16. Tulburările psihosomatice

Definiție. Influența personalității în perceperea bolilor. Factorii psihice implicați în bolile somatice.
Clasificarea tulburărilor psihosomatice

Tema17. Suicidul la copii și adolescenți. Suicidul la adulți.

Problematica actuală a fenomenului suicidal. Definiții. Clasificarea suicidului. Caracteristici comune ale suicidului
Etiologia suicidului. Etapele suicidului
Suicidul la copii și adolescenți: prevalență, etiologie, psihoterapia și intervenții în cazul tendințelor suicidale
Suicidul la adulți. Suicidul la alienați

Strategii de evaluare

Evaluarea studenților prevede verificarea temelor de acasă, eseurilor, referatelor, proiectelor, aprecierea lucrărilor de evaluare pe parcurs și evaluarea portofoliilor de semestru.

Lucrul individual

Nr.	Unități de conținut	Ore lucru individual	Subiectul	Produsul preconizat	Modalități de evaluare
1.	Repere istorice în apariția și evoluția psihologiei clinice	4	Realizați un referat (5 – 7 pagini) pe tema: <i>Istoria apariției psihologiei clinice.</i>	referat	verificarea și aprecierea referatului
2.	Sănătate și boală. Rolul cognițiilor în sănătate . Rolul comportamentului în sănătate	2	Prezentați printr-un exemplu efectul optimismului în menținerea sănătății.	discuție	evaluarea discuțiilor
3.	Sănătate și boală. Rolul cognițiilor în sănătate . Rolul comportamentului în sănătate	4	Efectuați un colaj a unui om perfect sănătos.	colaj	evaluarea colajului
4.	Sănătate și boală. Rolul cognițiilor în sănătate . Rolul comportamentului în sănătate	4	Propuneți o listă de gânduri (minim 50 de idei) a unui om perfect sănătos.	text	aprecierea textului
5.	Sănătate și boală. Rolul cognițiilor în sănătate . Rolul comportamentului în sănătate	4	Găsiți informație cu privire la speranța de viață în diferite țări ale lumii (inclusiv în Republica Moldova).	informație	aprecierea informației
6.	Sănătate și boală. Rolul cognițiilor în sănătate . Rolul	6	Realizați un	referat	aprecierea referatului

	comportamentului în sănătate		referat pe tema: „Speranța de viață: diferențe de gen”.		
7.	Tulburările proceselor psihice. Tulburările senzației și percepției. Tulburările atenției și memoriei. Tulburările gândirii și limbajului	4	Realizați un colaj pe una din teme: Tulburările proceselor psihice, Tulburările senzației și percepției, Tulburările atenției și memoriei, Tulburările gândirii și limbajului, Tulburările afectivității.	colaj	evaluarea colajului
8.	Tulburările proceselor psihice. Tulburările senzației și percepției. Tulburările atenției și memoriei. Tulburările gândirii și limbajului	4	Alcătuți o listă care să cuprindă sfaturi practice pentru depășirea fobiilor.	lista	evaluarea listei
9.	Tulburările proceselor psihice. Tulburările senzației și percepției. Tulburările atenției și memoriei. Tulburările gândirii și limbajului	4	Identificați propria fobie și propuneți strategii de depășire a ei.	informație	aprecierea informației
10.	Autismul și sindromul Asperger. Autismul la copii	4	Găsiți și relațați o cercetare recentă privind autismul.	comunicare	aprecierea comunicării
11.	Autismul și sindromul Asperger. Autismul la copii	2	Vizionați filmul Temple Grandin.	discuție	evaluarea discuțiilor
12.	Autismul și sindromul Asperger. Autismul la copii	4	Citiți și discutați articolul “ <i>Mituri despre autism</i> ”.	discuție	evaluarea discuțiilor
13.	Autismul și sindromul Asperger. Autismul la copii	4	Citiți și discutați articolul	discuție	evaluarea discuțiilor

			“Secretele creierului autistului.”		
14.	Schizofrenia. Schizofrenia la copii și adolescenți	4	Citiți și analizați articolul „7 întrebări și răspunsuri despre schizofrenie”.	discuție	evaluarea discuțiilor
15.	Schizofrenia. Schizofrenia la copii și adolescenți	2	Vizionați și discutați filmul O minte strălucitoare.	discuție	evaluarea discuțiilor
16.	Depresia și tulburarea bipolară. Depresia la diferite vârste	2	Schițați portretul unui bolnav cu tulburare bipolară în baza filmului Mister Jones	portret	aprecierea portretului
17.	Depresia și tulburarea bipolară. Depresia la diferite vârste	4	Realizați un referat (7 – 10 pagini) pe tema: „Depresia postpartum”.	referat	aprecierea referatului
18.	Psihologia stresului. Sindromul stresului posttraumatic. Copii și traumele	4	Identificați propriile surse de stres	comunicare	evaluarea comunicării
19.	Psihologia stresului. Sindromul stresului posttraumatic. Copii și traumele	4	Realizați un referat pe tema <i>Impactul psihologic al stresului la locul de muncă.</i>	referat	aprecierea referatului
20.	Tulburările de comportament alimentar la adolescenți și adulți	4	Găsiți și povestiți cercetări recente cu privire la tulburările de comportament alimentar	comunicare	aprecierea comunicării
21.	Tulburări de conduită	4	Realizați un referat pe tema: „Comportamentele	referat	aprecierea referatului

			agresive la copii și adolescenți”		
22.	Tulburările psihosomatice	140	Citiți la alegere o carte din domeniul psihosomaticii. Realizați un rezumat în scrie (10 -15 pagini) al acesteia.	prezentare de carte	aprecierea prezentării de carte
23.	Suicidul la copii și adolescenți. Suicidul la adulți.	4	Găsiți, prezentați și discutați statisticile privind suicidul în Republica Moldova.	informație	aprecierea informației
24.	Suicidul la copii și adolescenți. Suicidul la adulți.	4	Vizionați filmul Veronica se hotărăște să moară.	discuție	evaluarea discuțiilor
25.	Suicidul la copii și adolescenți. Suicidul la adulți.	4	Scrieți un eseu în baza înțelepciunii chinezești: „Suicidul este o soluție permanentă la o problemă temporală”.	eseu	evaluarea eseului

Bibliografie

Obligatorie:

1. DAVID, D. *Psihologie clinică și psihoterapie*. Iași: Polirom. 2006. 323 p.
2. IONESCU, S., BLANCHET, A., MONTREUIL, M. *Tratat de psihologie clinică și psihopatologie*. București: TREI. 2013. 444 p.
3. RACU, IU. *Anxietatea la preadolescenți și modalități de diminuare. Monografie*. Chișinău: UPS „Ion Creangă”. 2019. 291 p.
4. RACU, IU. *Psihologia anxietății la copii și adolescenți. Monografie*. Chișinău: UPS „Ion Creangă”. 2020. 363 p.
5. *Клиническая психология: в 4 т: учебник для студ. высш. учеб. заведений / под ред. А.Б.Холмогоровой. Т.1. Общая патопсихология / А.Б.Холмогорова. – Москва: Академия. 2010. 464 с.*
6. ПЕРПЕ, М., БАУМАНН, У. *Клиническая психология*. Санкт–Петербург: Питер. 2006. 1312 с.
7. РАКУ, Ж., РАКУ, Ю. *Клиническая психология: учеб. пособ. для студентов*. Кишинэу: Totex-Lux. SRL. 2012. 172 с.

Opțională:

1. DAFINOIU, I. BONCU, S. *Psihologie socială clinică*. Iași: Polirom. 2014.512 p.

2. KERNEBERG, O. *Tulburări grave ale personalității. Strategii psihoterapeutice*. București: TREI. 2013. 624 p.
3. RACU, IU. *Anxietatea la preadolescenți: abordări teoretice, diagnostic, modalități de diminuare: ghid pentru studenți și masteranzi*. Chișinău: Totex-Lux. SRL. 2013. 154 p
4. ROBERTSON, B. *Psihologia clinică*. Iași: Polirom. 2010. 504 p.
5. WILMSHURST, L. *Psihopatologia copilului*. Iași: Polirom. 2007. 375 p.
6. ГУРЕВИЧ, П. *Клиническая психология. Практическая патопсихология: Руководство для врачей и медицинских пс.* Москва: Nota Bene, 2011. 512 с.
7. КУЛГАНОВ, В., БЕЛОВ, В., ПАРФЕНОВ, Ю. *Основы клинической психологии*. Санкт–Петербург: Питер. 2017. 464 с.